

## Kulturutskottet

### Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2017

#### Till finansutskottet

#### INLEDNING

##### *Remiss*

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2017 (RP 134/2016 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 24.10.2016.

##### *Sakkunniga*

Utskottet har hört

- överdirektör Riitta Kaivosoja, undervisnings- och kulturministeriet
- överdirektör Tapio Kosunen, undervisnings- och kulturministeriet
- överdirektör Esko Ranto, undervisnings- och kulturministeriet
- ekonomiplaneringschef Pasi Rentola, undervisnings- och kulturministeriet
- överdirektör Mika Tammilehto, undervisnings- och kulturministeriet
- undervisningsråd Emmi Virtanen, undervisnings- och kulturministeriet
- konsultativ tjänsteman Minna Liuttu, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringssekreterare Tiina Muinonen, social- och hälsovårdsministeriet
- generaldirektör Aulis Pitkälä, Utbildningsstyrelsen
- utvecklare och tränare för idrottshögstadieskolorna Jari Savolainen, Huvudstadsregionens idrottsakademi
- generaldirektör Heikki Mannila, Finlands Akademi
- direktör för den grundläggande utbildningen Mari Routti, Villmanstrands stad
- specialsakkunnig Leena Pöntynen, Finlands Kommunförbund
- specialsakkunnig Päivi Väisänen-Haapanen, Finlands Kommunförbund
- biträdande stadsdirektör Elina Lehto-Häggroth, Vanda stad
- verksamhetsledare Riitta Rissanen, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf
- ordförande Anitta Pakanen, Barntädgårdsläraryrket BTLF
- utvecklingschef Karita Toivonen, Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry
- racketsportsamordnare Maria Hokkanen, Projektet Mailapelit varhaiskasvatuksen ja koulupäivän liikunnallistamisen tukena
- specialsakkunnig Jaakko Salo, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf
- ordförande Bennie Wardi, Studerandenas Idrottsförbund rf
- specialsakkunnig Jaana Manssila, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

- socialpolitisk sekreterare Eero Kivinen, Finlands Yrkesstuderandes Centralförbund - SAKKI rf
- ordförande Elli Luukkainen, Finlands Gymnasistförbund rf
- generalsekreterare Julia Petäjä, Finlands Lärarstuderandes Förbund, SOOL rf
- generalsekreterare Maiju Korhonen, Alliansen för Finlands Studerande - OSKU rf
- expert Vellu Taskila, Finlands studerandekårers förbund - SAMOK rf
- vice ordförande, rektor Jukka Kola, Finlands universitet UNIFI rf
- ordförande Heikki Koponen, Finlands studentkårers förbund FSF rf
- specialsakkunnig Jukka Karvinen, Valo, Finlands Idrott rf
- utvecklingschef för utbildning Tuuli Merikoski
- juris licentiat Mika Palmgren.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- undervisnings- och kulturministeriet
- Nationella centret för utbildningsutvärdering
- avdelningschef Tarja Loikkanen, Helsingfors stad
- verksamhetsledare Jarmo Saarela, Suomen Jääkiekkoliijat ry
- direktör för junior- och klubbverksamheten Turkka Tervomaa, Finlands Ishockeyförbund
- expert Olli-Pekka Karjalainen
- direktör Simo Tarvonen
- Finlands Kommunförbund
- Aalto-yliopiston jatko-opiskelijayhdistys ry
- Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry
- Doktorander vid Helsingfors Universitet rf
- Studentkåren vid Helsingfors universitet
- Lahtis yrkeshögskolas studentkår LAMKO
- Studentkåren vid Villmanstrands tekniska universitet
- Yrkeshögskolan Metropolias studentkår METKA
- Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf
- Uleåborgs universitets studentkår, sektionen för forskarstuderande
- Pro Lukio ry
- Professorsförbundet
- Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto
- Finlands Ungdomssamarbete - Allians rf
- Finlands Olympiska Kommittés idrottarutskott
- Forskarförbundet
- Fritt Bildningsarbete rf.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Allmänt*

Kulturutskottet konstaterar att strukturförändringen inom den finländska ekonomin, den stagnerade tillväxten, skuldsättningen och de nödvändiga anpassningsåtgärderna inom den offentliga sektorn sätter strikta ramar för verksamheten inom undervisnings- och kulturministeriets förvalt-

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

ningsområde. Förvaltningsområdet är föremål för en betydande anslagsminskning fram till 2020. Oroväckande är att i detta läge har Finlands proportionella ställning som kompetenssamhälle försvagats och ökningen av utbildningsnivån har stannat av. De ungas kunskapsnivå sjunker och den finländska vetenskapen hotar sacka efter de konkurrerande ländernas. Ökningen i antalet asylsökande inverkar på behovet att utveckla utbildningen och stödja deras integration med hjälp av kultur, idrott och ungdomsarbete.

I detta läge betonar kulturutskottet betydelsen av strukturella reformer och behovet av att öka utbildningssystemets produktivitet och effektivitet. Regeringen satsar på detta särskilt med hjälp av spetsprojektet för kompetens och utbildning. Utskottet ser det som nödvändigt att genom utveckling och reformer fortsatt tillförsäkra alla finländare kvalitetstjänster inom forskning och utbildning och inom kultur, idrott och ungdomsarbete.

Slutsumman under undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel 2017 föreslås vara högst 6 773 miljoner euro, vilket är 28 miljoner euro mindre än innevarande år. Den främsta anslagsökningen är att 150 miljoner euro reserveras för rekapitalisering av högskolorna. För spetsprojekten för kompetens och utbildning 2017 allokeras cirka 62 miljoner euro.

De stora minskningarna av anslag hör ihop med studiestödsreformen och överförandet av bostadsbidraget för studerande till det allmänna bostadsbidraget. Effekten går på cirka 161 miljoner euro. Regeringen kommer att föreslå bland annat att stödtiden för högskolestudier förkortas till 54 stödmånader, att den sänkande effekt som föräldrarnas inkomster har på studiepenningen för 18- och 19-åriga studerande på andra stadiet som bor självständigt slopas och att höjningen av de studiepennings- och bostadstilläggsbelopp som återkrävs på basis av studerandens egna inkomster görs skäligare. Det är av stor betydelse, menar kulturutskottet, att i det rådande ekonomiska läget kunna få till vissa tydliga förbättringar i de studerandes ställning också i fråga om studiestödet. Kulturutskottet kommer att behandla ärendet mer detaljerat i samband med behandlingen av den anknytande propositionen.

Minskningen av anslaget för yrkesutbildning med 190 miljoner euro riktas i sin helhet till kommunernas finansieringsandel och den inverkar inte på anslaget i statsbudgeten. Detta ändringsförslag är enligt utskottets bedömning både till beloppet och i proportion till den sammantagna finansieringen av yrkesutbildningen den mest betydande sparåtgärden inom utskottets ansvarsområde. De redan genomförda nedskärningarna inom finansieringen av yrkesutbildningen och minskningen med 190 miljoner euro 2017 innebär exempelvis jämfört med 2013 en total minskning med cirka 331 miljoner euro, det vill säga 19,5 procent av 2013 års finansieringsnivå.

Kulturutskottet har upprepade gånger påpekat att minskningen av finansieringsandelen för yrkesutbildning ska genomföras 2017 men lagstiftningen om reformen av yrkesutbildningen ska träda i kraft först 2018. Utskottet påpekar därför att 2017 blir ett ytterst krävande år för utbildningsanordnarna. Kulturutskottet kommer att behandla ärendet mer detaljerat i samband med behandlingen av den anknytande propositionen.

På grundval av konkurrenskraftsavtalet justeras undervisnings- och kultursektorns anslagsnivå enligt det ändrade behovet i fråga om förvaltningsområdets verk, mottagarna av finansiering enligt det kalkylerade finansieringssystemet och högskolorna.

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

Kulturutskottet lägger ytterst stor vikt vid att det i budgetpropositionen under moment 29.08.41 (Vissa dispositionsrättsersättningar) föreslås en höjning på 6,3 miljoner euro för låneersättningar till upphovsmän till skyddade verk. Kulturutskottet och andra aktörer har många gånger föreslagit att medlen för ersättningarna ska utökas i nivå med de övriga nordiska länderna. Hit hör också regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 19 och 19 a § i upphovsrättslagen (RP 102/2016 rd—KuUB 10/2016 rd) som utvidgar låneersättningen till att omfatta också lån från högskolebibliotek. Också det har varit ett av kulturutskottets långvariga mål. Den betydande nivåhöjning som nu föreslås höjer det totala ersättningsbeloppet till 15,6 miljoner euro, vilket enligt sakkunnigyttranden garanterar att den ökade mängden ersättningsmottagare inte minskar ersättningarna för de etablerade ersättningsmottagarna.

Kulturutskottet anser det också ytterst betydelsefullt att ett incitamentsystem för den audiovisuella branschen tas i bruk 2017. Finansieringen delas 2017 jämnt mellan undervisnings- och kulturministeriet och arbets- och näringsministeriet, och det praktiska genomförandet sköts av Tekes — utvecklingscentralen för teknologi och innovationer. Incitamentet syftar till att öka Finlands konkurrenskraft och göra landet mer attraktivt i fråga om inspelningar av inhemska och utländska produktioner. Undervisnings- och kulturministeriets andel, som genomförs genom anslagsöverföringar från ministeriets huvudtitel till arbets- och näringsministeriets huvudtitel, uppgår till totalt 750 000 euro av vilket 250 000 euro avsätts för administration av incitamentsystemet och 500 000 euro avsätts för kompensation för avgifter.

Kulturutskottet granskar i det följande budgetpropositionen för 2017 endast med avseende på vissa centrala frågor.

### ***Grundskolans utmaningar***

Enligt utredning till kulturutskottet är nivån på våra studieresultat fortfarande hög, men utvecklingstrenden har redan i tio år pekat nedåt. Nuläget kan inte anses tillfredsställande när 15 procent av kvinnorna och en femtedel av männen i åldern 20 till 24 år är utanför arbete eller utbildning och andelen snabbt ökar. Också skillnaderna mellan den bästa och sämsta framgången bland eleverna ökar snabbt. Det är ytterst alarmerande att en del av våra ungdomar inte når sådana grundläggande färdigheter i matematik eller läsförmåga som behövs i fortsatta studier och i arbetslivet.

Skillnaderna i anordnandet av grundläggande utbildning håller enligt erhållet yttrande på att öka mellan olika kommuner till exempel så att skillnaden mellan den mängd undervisning som eleverna får kan uppgå till en dryg termin. Också andra indikatorer, såsom storleken på undervisningsgrupperna och antalet elever som behöver särskilt stöd, pekar på ojämlikhet när det gäller tillgången till undervisning.

Skillnaderna inom landet när det gäller att fullgöra läroplikten och få avgångsbetyg har av hävd varit små. Utskottet ser det som nödvändigt att hålla fast vid denna likställdhet och att skillnader mellan regioner och inom kommuner ska åtgärdas genom extra satsningar och utvecklingsåtgärder. I det erhållna sakkunnigyttrandet betonas att det i glesbygden i norr finns helt andra möjligheter att genomföra exempelvis valfri undervisning jämfört med huvudstadsregionen. Samtidigt skulle distansundervisning möjliggöra många studielösningar oavsett tid och plats. Antalet personer som blir utan studieplats på andra stadiet respektive avbryter yrkesstudier väcker enligt ytt-

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

randet farhågor. Studieresultatet för andra generationens invandrare inger oro och en tillräcklig språkutbildning och studiehandledning spelar därför en viktig roll i vårt allt mer differentierade samhälle.

Det är viktigt, anser kulturutskottet, att regeringen för nästa år har reserverat 15,2 miljoner euro för utveckling av jämlikhet inom utbildningen och för utveckling av kvaliteten på specialundervisningen. Dessutom ska särskilda anslag anvisas för åtgärder som ska utveckla sätten att lära sig och lärandemiljöerna inom den grundläggande utbildningen. Dessa områden ska också bli föremål för utvecklingsåtgärder för att förbättra studieresultatet och stödja utvecklingen av lärandet och pedagogiken genom att befästa principen om närskola. Vidare genomförs åtgärder som förebygger skolavhopp. Utskottet föreslår att finansutskottet ska ompröva nivån på anslaget för utveckling av jämlikhet inom utbildningen.

Kulturutskottet framhåller att småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen utgör grunden för hela skolsystemet och ska tillförsäkra alla lika möjligheter till fortsatta studier och en hållbar livsstil. För att trygga likabehandling bör utbildningens tillstånd och kvalitet följas på bred bas och vid behov bör den tilldelas extra resurser.

Men det handlar inte bara om extra resurser utan om en finländsk pedagogisk kultur i vidare bemärkelse. Alla samhällsfenomen i tiden återspeglar sig i mindre skala också på skolorna. Det kan påverkas genom skolans läroplansreform. Skolans mest centrala och angelägna ärenden där är att placera eleven i centrum, att öka mängden av olika slag av delaktighet och medinflytande och att förstå värdering av lärandet som en målinriktad, kontinuerlig och sammansatt process. De tydliga omställningar i arbetskulturen som här eftersträvas kräver i alla skolor tillräckliga satsningar på att utveckla och förnya verksamheten. Enligt de yttranden som utskottet har tagit del av har inte alla kommuner förmått förbereda sig för detta reformarbete tillräckligt.

I samband med att förebygga utanförskap vill kulturutskottet betona betydelsen av dialog och engagemang i skolans vardag. Den nationella styrningen och vägledningen med avseende på välmående, hälsa och säkerhet har ökat betydligt men fortfarande förekommer det mobbning i skolorna och en del av eleverna känner rädsla och mår psykiskt dåligt. Att bygga upp en psykisk och social trygghet är en av de mest centrala faktorerna för att nå framgång i framtidens grundskola.

Helt avgörande i fråga om att förebygga utanförskap är det yrkesövergripande samarbetet i att identifiera och hjälpa dem som riskerar att bli utanför. Ofta handlar det inte bara om att hjälpa de unga utan i ett större perspektiv att stödja hela familjen. Unga familjer bör erbjudas handledning, stöd i föräldraskapet och nätverk. Dessutom bör man i ett mycket tidigt skede identifiera de barn och ungdomar som löper risk att bli utanför. Man bör minnas att barnens välmående alltid korrelerar med familjens välmående. Utskottet understryker fungerande samarbetsmodeller också vid beredningen av den övergripande social- och hälsovårdsreformen.

Utskottet konstaterar att det uppsökande ungdomsarbetet har varit en god metod för att förebygga utanförskap bland unga. Men viktigare ändå är enligt utskottets bedömning att de unga erbjuds en tydlig samlad service där man kan fokusera på att besvara den ungas frågor och diskutera framtida möjligheter och erbjuda dem som behöver det konkret hjälp. Det kan innebära hjälp och råd

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

exempelvis i situationer där den unga inte har fått studieplats eller jobb eller behöver sociala tjänster av olika typ.

Kulturutskottet vill betona att skolornas klubbverksamhet kan ge de unga nya vänskapsrelationer och impulser för att finna egna fritidsintressen. Skolornas klubbverksamhet är därför ett viktigt element i det förebyggande arbetet, särskilt för barn som inte annars har möjligheter till fritidsaktiviteter.

### ***Lärarytbildningen***

Som ett led i regeringens spetsprojekt för kompetens och utveckling inleddes i februari 2016 ett lärarytbildningsforum som tillsattes av undervisnings- och kulturministern. Syftet är att förnya den grundläggande utbildningen och fortbildningen för lärare. Arbetsgruppen har utarbetat ett utvecklingsprogram för grundutbildningen och fortbildningen av lärare som offentliggjordes den 13 oktober 2016.

Forumet betonar i sitt program att lärarytbildningen bör utvecklas som en helhet som omfattar antagning, grundutbildning och inskolning samt utveckling av yrkeskompetensen under karriärens gång. Den pedagogiska kompetensen och utnyttjandet av nyaste forskningsdata om lärande särskilt vid fortbildning bör stärkas. Centrala innehåll är förebyggande av utslagning, stärkande av ett språk- och kulturmedvetet lärande och förnyande av läroanstalternas arbetskultur. Yrkespedagogisk lärarytbildning stärker den kompetens som lärarna behöver i samband med reformen av yrkesutbildningen. Programmet har tagits väl emot och kulturutskottet anser det ytterst angeläget att programmet blir genomfört.

Kulturutskottet vill betona vikten av att etablera mentorskap och kamratstöd som en del av lärarytbildningen. Exempelvis utskottets utfrågning av sakkunniga har aktualiserat den ökande betydelsen av tutorlärare som ett led i att ta i bruk nya lärmiljöer och digitala läromedel. Utbildningen av chefer bör stå i fokus, för uppgiften att leda människor och kompetens betonas allt starkare när innehåll och metoder förnyas. Utskottet understryker att också elever och studerande bör ses som en resurs i digitaliseringen när elevens och studerandens roll förskjuts från passiv mottagare av kunskap till en aktiv producent av kunskap.

Kulturutskottet har senast i sitt utlåtande till finansutskottet om statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2017—2020 (KuUU 6/2016 rd—SRR 3/2016 rd) i ett brett perspektiv behandlat behovet av att utveckla lärarytbildningen. I samband med den aktuella budgetpropositionen betonar utskottet särskilt behovet av att utveckla den yrkespedagogiska lärarytbildningen och att öka universitetsutbildningen av barnträdgårdslärare. Utskottet noterar att läget håller på att försämrats när det gäller lärarytbildningen, fortbildningen av lärare och tillgången till kompetenta lärare i östra Finland. Med tanke på den regionala och språkliga jämlikheten måste lärarytbildningen vara heltäckande i hela landet.

*Yrkespedagogisk lärarytbildning.* Utskottet anser det vara ytterst viktigt att utvecklingen av yrkeskompetensen sker i samarbete med arbetsplatserna. Modellerna och metoderna för lärande och handledning i jobbet bör vidareutvecklas. Yrkesutbildningen är den utbildningsform som ligger närmast arbetslivet, och nära kontakter mellan skola och arbetsliv är också en nödvändig för-

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

utsättning för att vi ska kunna utbilda framtidens yrkesmänniskor. Lärarnas kunskaper om arbetslivet måste kunna uppdateras oftare för att de bättre ska kunna handleda lärande i jobbet.

Också inom yrkesutbildning förskjuts lärarens roll i riktning mot handledning och träning. Elevernas individuella och flexibla studieval och frånvaron av strikta scheman är en utmaning för den traditionella lärarrollen. Enligt ett yttrande till utskottet syns omställningen i lärarens roll ännu inte i den yrkespedagogiska lärarutbildningen så som den borde, och den erbjuder inte redskap för handledning. Också utvecklingen och användningen av digitala lärmiljöer och undervisningsmetoder kräver satsningar inom den yrkespedagogiska lärarutbildningen.

Lärarutbildningen bör ge goda färdigheter för träning i entreprenörskap särskilt inom yrkesläroanstalter, och fortbildning bör stå till buds i stor omfattning för dem som inte har tidigare beröring med träning i entreprenörskap. Också lärarnas kunskaper om internationella perioder för att lära i jobbet bör uppdateras.

Utskottet konstaterar att yrkesutbildningen bär ett stort ansvar för utbildningen av de som får asyl. Det avkräver personalen ny kompetens och ett särskilt pedagogiskt grepp, vilket bör beaktas fullt ut i personalutbildningen. Att utbilda elever med varierande språklig och kulturell bakgrund ska ses både som en pedagogisk utmaning och som en möjlighet.

Dessutom fäster utskottet uppmärksamhet vid att den svenska yrkesutbildningen enligt erhållen utredning har ett betydande antal lärare utan pedagogisk utbildning. Den svenska yrkespedagogiska lärarutbildningen bör förnyas så att också de svenska studerande kan tillförsäkras sakkunzig undervisning.

Studiehandledning spelar en ytterst stor roll inom yrkesutbildning och satsningar behövs också för att fortbilda studiehandledarna.

*Lärare inom småbarnspedagogik.* Kulturutskottet ser det som viktigt att antagningen till universitetens barnträdgårdsläro-utbildning har utvidgats med en årlig extra satsning åren 2012—2016 och på så sätt har man nått en ökning i mängden pedagogisk barnträdgårdsläro-utbildning. Men antalet universitetsexamina för barnträdgårdsläro-are bör fortfarande fås att öka så att minst 700 nya studerande tas in varje år. På så sätt säkerställer vi ett tillräckligt antal kompetenta sökande till den expanderande specialbarnträdgårdsläro-utbildningen och att lediga anställningar som barnträdgårdsläro-are tillsätts med nya lärare som fått pedagogisk utbildning.

Utskottet vill betona att det råder en väldig och ständig brist på barnträdgårdsläro-are i hela landet, såväl i tillväxtorter som i glesbygdssområden. Enbart i huvudstadsregionen var siffrorna för saknade kompetenta lärare 467 barnträdgårdsläro-are och 49 specialläro-are inom småbarnspedagogik i slutet av 2015. Dessutom råder det brist på svenska barnträdgårdsläro-are. Bristen på barnträdgårdsläro-are kommer att fördjupas ytterligare när de barnträdgårdsläro-are och daghemsföreståndare som hör till de stora åldersklasserna avgår med pension åren 2020—2025.

År 2014 utexaminerades cirka 720 socionomer med behörighet som barnträdgårdsläro-are och cirka 390 barnträdgårdsläro-are med universitetsexamen. Av de nytexaminerade barnträdgårdsläro-are som är i arbetslivet har för närvarande nästan 90 procent socionombakgrund medan något över 10

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

procent har universitetsexamen. Utskottet understryker att de socionomutbildade redan har möjligheter att genom fortbildning och kompletterande utbildning bli behöriga barnträdgårdslärare och möjlighet att utbilda sig exempelvis till barnträdgårdslärare inom förskoleundervisning.

### *Garanti för fritidsaktiviteter*

De sakkunnigutredningar som kulturutskottet fått del av har tagit upp möjligheterna till fritidsaktiviteter för barn och unga. En meningsfull fritid öppnar för gemensamma aktiviteter och upplevelser av att lyckas. Det hjälper barn och ungdomar att må bättre och att bli delaktiga i samhället. Därför borde varje barn och ungdom ha minst en fritidsaktivitet.

Sakkunniga har lyft fram att föräldrarnas inkomster och utbildning starkt styr de ungas möjligheter till fritidsaktiviteter. Över en tredjedel av de unga har inte inlett en fritidsaktivitet på grund av penningbrist. I fråga om ungdomar med utländskt modersmål är andelen nästan hälften. En del unga (17 procent) har inte träffat vänner på grund av ekonomiska skäl. Av barnen till de högst utbildade föräldrarna har 95 procent något slag av fritidsaktivitet medan siffran för barn till föräldrar med bara grundläggande utbildning är 74 procent. Sammanlagt 87 procent av 15—29-åringarna uppger att de har ett fritidsintresse. Kulturutskottet konstaterar att beklagligt många unga faller utanför. Utskottet ser den ojämlika situationen i fråga om fritidsaktiviteter för barn och unga som synnerligen oroväckande och betonar att faktiska förutsättningar för fritidsaktiviteter måste göras åtkomliga för alla barn och ungdomar.

I budgetpropositionen stöds förutsättningarna för fritidsaktiviteter för barn och ungdomar genom ett anslag för klubbverksamhet. Utskottet vill påpeka att nästa års belopp på 2,9 miljoner euro är cirka 2 miljoner euro mindre än det statsbidrag som delades ut 2016. I budgeten föreslås som en del av spetsprojektfinansieringen för att göra konsten och kulturen mer tillgänglig 1 miljon euro för att främja tillgången på kulturverksamhet för barn mellan den grundläggande konstundervisningen och skolorna genom att utnyttja klubbverksamheten. Projektet för att förbättra tillgången på kulturverksamhet för barn är positivt, men målet är alltför snävt. I budgetpropositionen föreslås 7 miljoner euro för projektet En timme motion om dagen som gäller verksamhet under skoldagen inom grundläggande undervisning. Projektet är en fortsättning på programmet Skolan i rörelse. Utskottet ser positivt på projektet och anser att dess verksamhetsidé med fördel kan utvidgas också till utbildning efter den grundläggande undervisningen, i synnerhet yrkesutbildningsområdet där man har hyst oro över att de studerande motionerar för lite. Utskottet anser att handledningen till en rörlig livsstil bör göras till ett kontinuum som börjar med småbarnspedagogik och fortsätter ända till yrkesutbildningen och gymnasiet. På så sätt kan vi säkerställa att intresset för motion fortgår livet ut.

Utskottet noterar att anslagen för klubbverksamhet och för de ovan nämnda spetsprojekten inte kan tillförsäkra alla barn och ungdomar möjligheter till fritidsaktiviteter. Klubbverksamheten når inte alla barn och dessutom har dess finansiella bas krympt. Utskottet föreslår att finansutskottet reserverar tillräckliga anslag att dela ut som statsbidrag för att stödja klubbverksamhet för skolelever.

Kulturutskottet vill betona att exempelvis låga inkomster hos föräldrar inte får vara ett hinder för att ha fritidsintressen och utveckla sig själv. Tröskeln för självständiga fritidsaktiviteter måste



## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

sänkas och det måste ses till att särskilt barn och ungdomar som riskerar bli utslagna får tillfälle att aktivera sig. Idrott och fritidsaktiviteter med låg tröskel bör ökas. Varje barn och ungdom bör ha minst en fritidsaktivitet. Kulturutskottet föreslår att beredning av en garanti för fritidsaktiviteter för barn och ungdomar inleds för att trygga lika möjligheter till fritidsaktiviteter. För att garantin ska fås framåt krävs ett flertal åtgärder och deltagande av olika parter. Partnerskap mellan kommuner, idrottsföreningar, organisationer och skolor samt församlingar intar en nyckelroll. Också de unga bör fås med i beredningen.

### *Högskolor och stöd för studier*

Anslagen för högskoleundervisning och forskning uppgår i budgetpropositionen till 3,3 miljarder euro 2017, vilket innebär en ökning på 124 miljoner euro jämfört med 2016. Här ingår dock ett engångstillägg på 150 miljoner euro för rekapitalisering av universiteten. Ökningen av kostnadsnivån beaktas i enlighet med tidigare beslut inte i dimensioneringen av anslagen för universitet och yrkeshögskolor 2016—2019. I överensstämmelse med tidigare beslut utgår kompensationen för apoteksavgifter vid Helsingfors universitet och Itä-Suomen yliopisto från 2017.

Av Finlands Akademis bevilningsfullmakt på 348 miljoner euro avdelas 50 miljoner euro till stöd för universitetens profilering, 30 miljoner euro för att främja unga forskares forskning och 10 miljoner euro för att finansiera ett forsknings-, utvecklings- och innovationsprogram. Regeringen föreslår 2017 totalt 20 miljoner euro för att utveckla lärarnas kompetens. För att utveckla högskoleutbildningen, stärka digitala lärandemiljöer inom högskoleundervisningen och förbättra förutsättningarna för studier året om föreslås 30 miljoner euro.

Kulturutskottet konstaterar på grundval av erhållen utredning att högskolornas finansiella situation utifrån 2015 års bokslutsuppgifter som helhet är tillfredsställande på kort sikt och att fokusområdena för den extra finansiering som föreslås i budgetpropositionen enligt utskottets bedömning är väl valda. Men högskolornas finansiella situation varierar från skola till skola. Enligt ett yttrande har exempelvis antalet anställda vid universiteten på grund av sparbeslut åren 2014 och 2015 minskat med cirka 1500 personer per år och 2016 bedöms minskningen uppgå till åtminstone 1700 årsverken.

Utskottet framhåller att reformerna av högskolornas arbetssätt är nödvändiga för att trygga verksamhetsförutsättningarna på lång sikt och för att stärka verksamhetens kvalitet och genomslag. Det är enligt erhållen utredning också ett centralt tema i avtalsförhandlingarna för 2017—2020 som ska föras mellan ministeriet och högskolorna 2016. I anslutning till det lägger kulturutskottet stor vikt vid den finansiering på 50 miljoner euro som ska användas för att stärka universitetens profilering genom Finlands Akademis konkurrensbaserade finansiering.

För 2017 uppställs som mål för högskolorna att främja en arbetsfördelning som stöder profileringen och att intensifiera det inbördes samarbetet och även samarbetet med forskningsinstituterna. Samarbetet stärks mellan högskolor och näringsliv för att kommersialisera innovationer. Målet är att samla kompetensen i konkurrenskraftiga kluster och att utnyttja resurserna för vetenskap och forskning med än större effektivitet och genomslag. Studieprocesserna och flexibla studiemöjligheter ska utvecklas så att tiden i arbetslivet förlängs.

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

De nödvändiga sparbehoven har under de senaste åren påverkat all verksamhet i en negativ riktning, såväl forskning, utbildning som stödtjänster. Utskottet understryker i synnerhet att ställningen för studerande och unga forskare måste beaktas och utvecklas när universitetens och yrkeshögskolornas arbetssätt förnyas. De unga forskarnas situation förbättras av en tilläggsatsning på 30 miljoner euro. I yttranden till utskottet har det dock framhållits att konkurrensbaserad finansiering i allmänhet är kortvarig, att sökprocessen för att få den är arbetskrävande och osäker och att den inte möjliggör någon långsiktigare forsknings- eller karriärplanering. Beroende av extern finansiering leder också till ojämlikhet mellan forskare inom olika vetenskapsområden. Exempelvis bland doktorander inom den tekniska branschen jobbar de flesta som avlönade anställda medan de flesta inom humaniora har stipendium eller arbetar helt utan finansiering.

Enligt erhållna yttranden upplever de studerande i stor utsträckning att besparingarna konkret har lett till att undervisningen har minskat och att dess kvalitet har försämrats. Det är vardag bland högskolestuderande att kurser avbokas, planerad undervisning inte kan ges och handledningen av lärdomsprov är bristfällig eller saknas helt. Enligt yttranden av studerande har belastningen på lärarna ökat ytterligare och undervisningens kvalitet har lidit. När till exempel direktundervisningen minskar tvingas man gå in för fler bokatamina och andra enklare studieformer. Att förvaltningspersonalen minskar har lett till problem med registrering av studieprestationer och undervisningsarrangemang exempelvis i fråga om lokaler och arrangemang kring dem. De administrativa besparingarna vältrar över arbete på lärare och forskare.

Kulturutskottet ser mycket allvarligt på de studerandes oro över att studierna i praktiken försvåras. När högskolornas arbete utvecklas måste man lägga tillräcklig vikt vid att tillförsäkra studerande tjänster som bidrar till att studiearbetet löper. Utskottet understöder att samarbetet mellan högskolorna utvecklas så att synergieffekter med effekt på studier och inläring kan nås i så hög grad som möjligt. Exempelvis gemensamma studiepaket och föreläsningar, sambruk av lokaler, tillgodogörande av tidigare studier och möjligheten att smidigare än förr flytta mellan olika högskolor kan dels bidra till de eftersträvade besparingarna, dels framför allt främja snabbare utexaminering och längre tid i arbetslivet.

Enligt utredning till utskottet sökte 75 procent av de nya studenterna till fortsatt utbildning, men följande höst inledde endast 32 procent av de nyblivna studenterna högskolestudier. Utskottet ser det som viktigt att följa genomförandet av antagningsreformen och vid behov vidta åtgärder för att bättre nå reformens ursprungliga mål.

### ***Idrottsutövarnas socioekonomiska ställning och brister i social trygghet.***

*Stöd till idrottsutövare.* Enligt utredning till utskottet medför idrottsutövarnas svaga socioekonomiska ställning stora utmaningar för unga idrottare som försöker ta sig till världstoppen. Efter det välfungerande systemet med idrottsläroanstalter på andra stadiet är det praktiskt och finansiellt förenat med stora utmaningar att kombinera idrott och studier. Åtstramningarna i studietiderna och studiestödet försvagar möjligheterna att genomföra en dubbel karriär. En idrottsutövare med ambition att nå toppen är tvungen att av tidsrelaterade orsaker schemalägga sina studier för en längre tid. Då räcker studiestödet inte som grundläggande försörjning och åtstramningarna i studiestödet under de senaste åren drabbar särskilt studerande som utövar idrott. En snabb studie-

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

takt är nödvändig för försörjningen men ger inga möjligheter att använda den tid för idrott som toppidrottsrelaterade mål skulle kräva.

Idrottsutövare som kan väntas nå framgång får enligt yttrande relativt bra stöd av grenförbundet för kostnader för idrott och träning. Cirka 200 av de främsta utövarna av individuella grenar omfattas också av individuellt stöd från Olympiska kommitténs enhet för elitidrott. Men de har ett svagt genomslag om den basala socioekonomiska ställningen inte ger möjligheter att sträva efter toppframgång i idrott.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljar träningsstipendier till ett belopp på 5 000, 10 000 eller 20 000 euro per år. Stipendierna är avsedda särskilt för idrottsutövare i individuella grenar och för unga utövare av lagsport som förbinder sig till långsiktig professionell träning och som beräknas ha möjligheter till framgång i kommande internationella elittävlingar. Idrottsstipendiet har varit ett ytterst betydande stöd för idrottare och det har gett många idrottare möjligheter att fokusera på målinriktad idrott.

I sakkunnigytrandet föreslås att idrottsstipendiernas belopp ska ökas exempelvis från nuvarande 1,7 miljoner euro till 2,2 miljoner euro. Genom att öka stipendierna kan stöd riktas särskilt till toppförmågor inom individuella grenar och till unga idrottsutövare som strävar mot toppen i individuella grenar och lagsport och som ofta har en trängd ekonomisk situation. Kulturutskottet ställer sig bakom förslaget att höja anslaget för idrottsstipendier.

Urheilijoiden Ammattienedistämissäätiö (URA) har till syfte att arbeta för att idrottsutövare ska kunna få yrkesexamen och att trygga utbildning för idrottsutövare som avslutat sin aktiva karriär. Stiftelsen genomför sitt syfte genom att dela ut studiestipendier, vilka man dock har kunnat bevilja endast cirka 15 procent av de sökande som uppfyllt sökkriterierna. Stiftelsens studiestipendium har en direkt effekt på ekonomiläget hos idrottare som studerar. Stiftelsen har årligen fått ett understöd på 135 000 euro från undervisnings- och kulturministeriet sedan 2009. Samtidigt har antalet sökande nästan fördubblats (2009: 245, 2016: 478).

I yttrandet föreslås att understödet för stiftelsen URA ska ökas från 135 000 till 300 000 euro. Genom det kan 100 studerande idrottsutövare stödjas i stället för de nuvarande 70, och stipendiet kunde höjas från 2 000 till 3 000 euro. Utskottet ser det som viktigt att höja understödet till stiftelsen.

Systemet med idrottsakademier stöder dubbla karriärer för idrottsutövare, daglig träning och specialistarbete i vardagen. Undervisnings- och kulturministeriet stöder ett tjugotal idrottsakademier med 950 000 euro per år. En del av stödet riktas till specialistarbete såsom hälso- och sjukvårdstjänster. Att koncentrera sakkunniga till idrottsakademier har öppnat för att erbjuda kvalitetstjänster till rätt målgrupp på ett kostnadseffektivt sätt. Avgiftsfria eller billiga specialisttjänster som stöd för träningen är ett betydande indirekt stöd till idrottsutövarna då de och deras familjer avlastas kostnadsansvaret.

I ett yttrande till utskottet föreslås att specialiststödet till idrottsakademierna ska höjas från nuvarande nivå med 300 000 euro om året. Stödet ska riktas till en stor mängd unga och idrottare i oli-

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

ka grenar och idrottare som redan är på toppen. Utskottet understöder en justering av finansieringen för idrottsakademiernas specialiststöd till idrottsutövare.

I yttrandet till utskottet uppskisseras också en ny verksamhetsmodell för att trygga arbete och försörjning efter idrottskarriären. I förslaget ingår tanken på ett stöd till idrottsutövare genom vilket idrottarens särskilda styrkor, både psykiska och erfarenhetsbaserade, bättre ska sammanlänkas för näringslivets och företagens behov. Resultatet kunde vara att företagen får tillgång till ett slags CV-databas om idrottsutövare som ömsesidigt skulle bidra till att idrottsutövare får jobb efter idrottskarriären. Kulturutskottet uppmuntrar till att utveckla modellen ytterligare.

*Brister i social trygghet för idrottsutövare.* Den sociala tryggheten för idrottsutövare bestäms dels enligt de så kallade normala lagarna om social trygghet, dels enligt specielllagar som enbart gäller idrott. Den främsta skillnaden jämfört med vanliga arbetstagare är lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare (276/2009). Den lagen utesluter i praktiken idrottsutövare från tillämpningsområdet för lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt från tillämpningsområdet för lagen om pension för arbetstagare.

Frågor relaterade till social trygghet hör till social- och hälsovårdsutskottets ansvarsområde, men kulturutskottet ser det ändå som befogat att kommentera problemen med nuläget till vissa delar.

Den lagstaddade olycksfalls- och pensionsförsäkringen för idrottsutövare omfattar endast cirka 1 000 idrottsutövare vilket innebär att merparten av idrottsutövarna tjänar under 11 600 euro per år. De som utövar idrott professionellt tjänar in pension sporadiskt.

Att försäkra en utövare av en individuell idrottsgren är frivilligt. Den som för utövning av idrott i Finland tjänar minst 9 600 euro i skattepliktig inkomst har rätt till skydd för olycksfall enligt lagen och för ålderdom till dess att idrottsutövaren fyller 65 år. Utövare av individuella idrottsgrenar går miste om förmånerna enligt lagen om pension för företagare trots att deras verksamhet ofta värderas enligt status som yrkesutövare eller företagare. För utövare av individuella idrottsgrenar är pensions- och olycksfallsskyddet följaktligen helt beroende av frivilliga försäkringar och risken för obefintliga intjänade pensionsbelopp särskilt under idrottskarriären är stor vilket inte kan anses godtagbart med tanke på målen för social trygghet.

Kulturutskottet framhåller att det långsiktiga målet bör vara att idrottsutövare ska ingå i det normala trygghetssystemet och att förmånerna (arbetslöshetsersättning, olycksfallsförsäkring, tillväxt i pensionskyddet osv.) ska ligga på samma nivå som för andra förvärvsarbetande. Det är möjligt framför allt för utövare av lagsport.

För att revidera den sociala tryggheten för individuella idrottare behövs det helt nya lösningar eftersom de inte har något anställningsförhållande. Då gäller det att beakta dels försäkringsmatematiska faktorer, dels samhällets uppskattning av idrottsutövarens personliga arbete och prestationer och den betydelse personen har som förebild för kommande idrottargenerationer.

Enligt vad utskottet erfar behövs det ytterligare finslipning av bland annat dagpenningen från sjukförsäkringen. Den del av lönen som förs över till idrottsfonden bör nämligen räknas in i dagpenningens belopp. Dessutom måste rätten till inkomstrelaterad dagpenning ses över för att också

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd

gälla proffsidrottare. Pensionsskyddet kopplat till stipendier för individuella idrottare måste ordnas på samma sätt som för stipendietagare inom andra områden på så sätt att nivån på stipendiet inte sjunker.

### FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottet föreslår

*att finansutskottet säkerställer ett tillräckligt anslag för utdelning som statsbidrag till åtgärder som främjar utbildningsmässig jämställdhet inom allmänbildande utbildning,*

*att finansutskottet säkerställer ett tillräckligt anslag för utdelning som statsbidrag till stöd för klubbverksamhet för skolelever,*

*att finansutskottet säkerställer ett tillräckligt anslag för utdelning till idrottsutövare som statens träningsstipendier och en tillräcklig finansiering för Urheilijoiden Ammattienedistämässäätiös verksamhet samt till idrottsakademierna som specialiststöd för idrottsutövare och*

*att finansutskottet i övrigt beaktar det som sägs ovan.*

Helsingfors 21.10.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuomo Puumala cent  
vice ordförande Sanna Lauslahti saml  
medlem Li Andersson vänst  
medlem Ritva Elomaa saf  
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd  
medlem Jukka Gustafsson sd  
medlem Petri Honkonen cent  
medlem Laura Huhtasaari saf  
medlem Marisanna Jarva cent  
medlem Ilkka Kantola sd  
medlem Kimmo Kivelä saf  
medlem Hanna Kosonen cent  
medlem Mikaela Nylander sv  
medlem Ulla Parviainen cent  
medlem Sari Raassina saml  
medlem Jani Toivola gröna.

Sekreterare var

## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd**

utskottsråd Marja Lahtinen  
utskottsråd Kaj Laine.

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd Avvikande mening 1

### AVVIKANDE MENING 1

#### Motivering

Vårt land befinner sig i en svår ekonomisk situation och den offentliga ekonomin behöver balanseras upp. I stället för utbildningspolitiskt hållbara strukturella reformer har regeringen emellertid valt nedskärningar i utbildningen.

De sparåtgärder som regeringen föreslår för undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde äventyrar fundamentet för hela den finländska utbildningen och försämrar avsevärt Finlands möjligheter att utveckla och förnya forskning och innovation.

Av de utgiftsbesparingar som slogs fast i regeringsprogrammet träder en rad i kraft under 2017: utgiftsminskningar på 190 miljoner euro inom yrkesutbildningen, slopandet av universitetens kompensation för apoteksavgifter, 30 miljoner euro, och utgiftsminskningar genom studiestödsreformen på 47 miljoner euro. Dessutom ska frysningen av de indexhöjningar som görs utifrån förändringar i kostnadsnivån förlängas fram till 2019 i fråga om det kalkylerade finansieringssystemet, statsandelarna och högskolorna. I fråga om studiestödet ska indexhöjningarna slopas permanent.

Trots löftena blir effekterna av konkurrenskraftsavtalet inte kostnadsneutrala för kommunerna eller för ett flertal andra utbildningsanordnare. Regeringen beslutade att exempelvis universiteten, yrkeshögskolorna och privata utbildningsanordnare trots allt inte får tillgång till de lättnader i arbetsgivaravgifterna som konkurrenskraftsavtalet medför. Regeringens nedskärningar i undervisningsministeriets huvudtitel uppgår till nästan 55 miljoner euro nästa år med konkurrenskraftsavtalet som förevändning. Avtalet inverkar direkt på statsandelarna i undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel så att universiteten förlorar 13,9 miljoner och yrkeshögskolorna 6,9 miljoner. Dessutom skärs på grund av avtalet 7,6 miljoner från gymnasieutbildningen. Nedskärningarna i kommunekonomin till följd av konkurrenskraftsavtalet sänker statsandelarna för kommunernas basservice med minst 90 miljoner euro. Av detta är andelen för småbarnspedagogik och basservice 28 procent, vilket innebär att ytterligare nedskärningar kan väntas i småbarnspedagogik och grundläggande utbildning också genom detta.

Spetsprojektfinansieringen på 300 miljoner euro för kompetens och utbildning är av engångsnatur och kan inte på några villkor ersätta de permanenta utgiftsbesparingarna som fram till 2019 uppgår till tre miljarder euro.

Regeringen leder landet in på en väg som äventyrar all förnyelse. Regeringens politik leder till att utbildningsnivån inte längre stiger och till att framtidsmöjligheterna i vårt land krymper. Nedskärningarna, som sträcker sig över hela utbildningskedjan från småbarnspedagogiken ända till universitetens undervisnings- och forskningsarbete, undergräver en hållbar ekonomisk tillväxt, utveckling av exporten, uppkomsten av nya högproduktiva arbetstillfällen och förändringar i näringsstrukturen.

## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd** **Avvikande mening 1**

Det är märkligt att regeringen säger att Finland ska lyftas genom innovationer och samtidigt skär ned på grundforskning och vetenskap. Nedskaeringarna i universitetens grundläggande finansiering och i Finlands Akademis och Tekes konkurrensutsatta forskningsfinansiering hotar att utarma hela det finländska innovationsekosystemet. Vårt lands framtid bygger på exportdriven tillväxt, och här måste vi vara föregångare. Nu ligger denna framtid i vågskålen.

Regeringen har genom sina beslut gjort ett värdeval. Besluten om nedskaeringar är alldeles för omfattande både i absoluta siffror och i relation till förvaltningsområdet för undervisning och utbildning. Nedskaeringarna drabbar den ekonomiska tillväxten, uppkomsten av nya arbetstillfällen och nya innovationer. Det ekonomiska läget i Finland är allvarligt och det behövs åtgärder som stärker sysselsättningen för att kunna stabilisera den offentliga ekonomin. De beslut om att skära i utbildningen som regeringen Sipilä har fattat kommer i det långa loppet att stå Finland och finländarna mycket dyrt. För att kunna lyfta Finland måste vi vara ett föregångsland inom utbildning och forskning.

En hållbar balansering av de offentliga finanserna kräver en omsorgsfull planering och lagberedning där de sakkunnigas insikter utnyttjas och det civila samhället hörs. Vill man verkligen nå de eftersträvade målen måste åtgärdernas konsekvenser bedömas i ett brett perspektiv och beredarna sätta sig in i lagstiftningen innan besluten fattas. Tyvärr har regeringen valt en annan väg.

Efter de nedskaeringar inom utbildningsväsendet som gjorts redan tidigare är det inte motiverat att ytterligare skära i den pedagogiska verksamheten, utbildningen och forskningen.

### ***Småbarnspedagogik***

Trots att regeringen återtog de planerade förhöjningarna i klientavgifter inom småbarnspedagogik har begränsningen av den subjektiva rätten till dagvård och ökningen av gruppstorlekar även tyrat grunderna för Finlands högkvalitativa småbarnspedagogik. Sparåtgärderna inom den småbarnspedagogiska verksamheten blir ytterst kostsamma för vårt samhälle. Enligt beräkningar gjorda av OECD ger en insats på en euro i högklassig småbarnspedagogik en samhällelig avkastning på sju euro. Satsningen ger effekt under barnets hela liv i form av högre utbildning, längre tid i arbetslivet och därigenom bättre livskvalitet.

Begränsningen av den subjektiva rätten till dagvård och ökningen av antalet barn över tre år i förhållande till antalet personal försvagar verksamhetens kvalitet och gör den mindre lockande. Större grupper ökar risken för att barn blir marginaliserade.

Begränsningen av den subjektiva rätten till dagvård försätter barn i olika ställning beroende på föräldrarnas sociala status, vilken avgörs till exempel av huruvida de har jobb, är arbetslösa eller studerar.

I budgetpropositionen konstateras att omarbetningen av lagen om småbarnspedagogik fortsätter. Vårt mål är en parlamentariskt genomförd totalreform av småbarnspedagogiken: barn över tre år bör tillförsäkras avgiftsfri småbarnspedagogik på deltid, genom en långsiktplan förnyas dagvårdens personalstruktur och vårdardimensionering och tryggas tillgången till arbetskraft. Ökad utbildning för barnträdgårdslärare måste bli föremål för särskild uppmärksamhet.



## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd** **Avvikande mening 1**

På dessa grunder föreslår vi att statsbudgeten för 2017 budgetbaserat ökas med 21 600 000 euro under moment 28.90.30 för att relationstalet mellan antalet pedagoger och antalet dagvårdsbarn som har fyllt tre år ska ändras till 1/7 och för att återta begränsningen av den subjektiva rätten till dagvård.

### ***Grundläggande utbildning***

En av undervisnings- och kulturministeriets främsta åtgärder för att förbättra möjligheterna till jämlik utbildning i hela landet var under förra regeringsperioden den särskilda finansieringen för att minska gruppstorlekarna och stärka jämlikheten. Också den nuvarande regeringens program har jämställdhet i utbildningen och bättre studieresultat som mål. Det står i stark konflikt med att den finansiering dessa mål kräver har minskats väsentligt.

Ju mindre grupper i den normala undervisningen, desto bättre möjligheter har också de svagare eleverna. Betydelsen av tillräckligt små elevgrupper kommer att betonas ytterligare i och med den nya läroplanen som betonar byggandet av en individuell studieväg för varje elev. Enligt en enkät utförd av OAJ har varannan av de kommuner som besvarade enkäten drabbats av att timresursen för grundläggande utbildning har skurits ner, antalet delade lektioner har minskats och elevgrupperna har förstörats.

Det finländska skolsystemet är känt för sin lyckade kombination av goda kunskaper, jämlikhet och effektivitet. På senare år har det dock skett en klar försämring i fråga om studieresultat, trivsel i skolan, studiemotivation och attityder. Allt fler unga når inte minimimålen för den grundläggande utbildningen. Antalet elever som behöver särskilt eller intensifierat stöd har på några år ökat med 24 000, det vill säga en tredjedel, men antalet speciallärare bara med 100—200. Dessutom har kommunerna under de senaste åren dragit in cirka 100 specialklasser. Inlärningsresultaten har försämrats också enligt internationella forskningsrön, och skillnaderna mellan skolorna håller på att öka.

På dessa grunder föreslår vi att statsbudgeten för 2017 budgetbaserat ökas med 40 000 000 euro under moment 29.10.30 för mindre grupper inom den grundläggande utbildningen, för bidrag till en högkvalitativ och jämlik grundläggande utbildning och för driftskostnader för allmänbildande utbildning.

### ***Utbildning på andra stadiet***

Regeringen har inom ramen för spetsprojekt-konceptet startat en reform av utbildningen på andra stadiet i syfte att förnya regleringen, finansieringen och styrningen av utbildningen. Enligt planerna ska nedskärningarna sättas in redan 2017, medan reformerna träder i kraft först 2018.

Närundervisningen inom yrkesutbildningen har redan tidigare reducerats enormt, vilket försvagar undervisningskvaliteten. Så sent som på 1990-talet fick eleverna närundervisning motsvarande en full arbetsvecka, dvs. 38 timmar. I dag ligger man på många håll under 28 timmar. De som studerar till ett yrke får alltså inte mer undervisning än grundskoleeleverna. De omfattande nedskärningarna kommer oundvikligen att märkas i utbildningskvaliteten och därigenom också i de ungas yrkesfärdigheter.

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd Avvikande mening 1

Den massiva nedskärningen av yrkesutbildningen äventyrar allvarligt den regionala tillgången till utbildning. Nedskärningarna leder till indragning av antingen 18 000 studieplatser inom yrkesutbildning eller 3 800 arbetstillfällen inom läroanstalterna.

Reformen av yrkesutbildningen har inte anvisats någon som helst finansiering, trots att den är ett av regeringens spetsprojekt. Det finns heller inga anslag för digitalisering av yrkesutbildningen.

Under förra regeringsperioden planerades en total översyn av utbildningen på andra stadiet. Reformen skulle ha gett genuina inbesparingar genom utvecklade strukturer, bland annat på så sätt att läroanstalterna hade fått finansiering på grundval av antalet studerande som fullgjort studierna och inte – som i dag – utifrån antalet antagna studerande. Också gymnasierna behöver strukturella förbättringar.

Vi föreslår att besparingen på 190 miljoner euro inom yrkesutbildningen inte ska genomföras. Därför föreslår vi strykning ur budgetpropositionen av följande punkt på sidan 413 och övriga punkter som hänvisar till nedskärning i yrkesutbildningen:

*(I samband med budgetpropositionen överlämnar regeringen till riksdagen en proposition enligt vilken man ska genomföra en besparing på 190 miljoner euro inom yrkesutbildningen genom att ändra lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) så att det studerandeantal som ligger som grund för finansieringen av den grundläggande yrkesutbildningen i läroanstaltsform blir lägre än maximiantalet studerande enligt tillstånden att ordna utbildning och genom att rikta besparingen i sin helhet till kommunernas finansieringsandel i den grundläggande yrkesutbildningen genom att ändra statsandelsprocenten.)*

I tabellen över beräknad användning av anslaget under Förklaring tillfogas dessutom 190 miljoner euro till kommunernas finansieringsandel och ur tabellen över ändringar stryks punkten Anvisning av utgiftsbesparing till kommunernas finansieringsandel 80 083 000 euro och motsvarande rad för sparbeslut.

På dessa grunder föreslår vi ytterligare att statsbudgeten för 2017 budgetbaserat ökas med 15 117 000 euro under moment 29.20.30 för att kompensera för besparingarna i konkurrenskraftsavtalet för yrkesutbildningens driftskostnader.

### **Högskolorna**

Till och med under depressionen på 1990-talet satsade regeringen på högskoleutbildning, forskning och innovationer. Nu har högskolornas basfinansiering redan sjunkit till 2009 års nivå. Utarmningen av högskolorna fortgår och som nytt nedskärningsobjekt för nästa år väntas indragningen av apoteksvgifterna för Helsingfors universitet och Itä-Suomen yliopisto på 30 miljoner euro. Konkurrenskraftsavtalet skär nästa år ner högskolornas finansiering med 21 miljoner euro. Totalt sjunker finansieringsnivån med 800 miljoner euro fram till 2019.

I de övriga nordiska länderna och till exempel i Tyskland satsar man i dag kraftigt på forskningen. Det finns därför stor risk för att Finland permanent hamnar på efterkälken inom högskoleutbildningen och forskningen jämfört med konkurrentländerna.

## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd** **Avvikande mening 1**

För varje euro som skärs ned inom forskning och undervisning reduceras ekonomin och arbetstillfällena med sex euro. På grund av de nedskärningar som trädde i kraft i år har sju universitet fattat beslut om en minskning på 1600 årsverken. Finansieringen av yrkeshögskolorna har skurits med 20 procent och i år förhandlas om en minskning på cirka 180 årsverken. Personalens förutsättningar att orka med arbetet hänger på ett hår.

Indragningen av lärarutbildningen i Nyslott förorsakar regionen omfattande finansiella förluster. En bedömning är att utgifterna för samhället ökar med cirka 130 miljoner euro när man beaktar byggandet av studentbostäder och lokaler i Joensuu. Förlusten av lärarutbildningen tvingar Nyslott att höja skatterna med cirka två procentenheter när man beaktar att bostadsbolag kan komma att få ekonomiska problem och rentav sätts i konkurs. Nyslott förlorar direkt ungefär 100 arbetstillfällen och 850 universitetsstudenter. På grund av indragningen av lärarutbildningen bör samhället stöda Nyslotts ekonomi.

Därför föreslår vi att 2017 års statsbudget budgetbaserat ökas med 25 100 000 euro under moment 29.40.55 för finansiering av yrkeshögskolornas verksamhet, 31 800 000 euro under moment 29.40.50 för finansiering av universitetens verksamhet och 10 000 000 euro under moment 29.40.01 Finlands Akademiens omkostnader. Dessutom föreslår vi för att stödja Nyslott 2 000 000 euro under moment 29.40.55 för fler nybörjarplatser vid Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu i Nyslott och 6 700 000 euro under moment 29.40.55 för att utveckla fiberlaboratoriet vid Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.

### ***Ungdomsgarantin***

Regeringen tänker köra ned ungdomsgarantin och ersätta den med ett spetsprojekt för en kollektiv garanti. I praktiken innebär detta att ungdomsgarantin blir av med hela 96 procent av sin finansiering. På denna punkt, som i så många andra frågor, bildar spetsprojektet en dimridå för att dölja det faktum att man av rent ideologiska skäl vill köra ned ett fungerande system och i stället erbjuda blott smulor. För detta spetsprojekt har regeringen reserverat 10 miljoner euro för hela valperioden och 3,5 miljoner för 2017.

Det uppsökande ungdomsarbetet och verkstadsverksamheten för unga hjälper de unga som löper allra störst risk att marginaliseras. Antalet unga som nås av det uppsökande ungdomsarbetet har ökat klart under 2010-talet, så dess roll i det förebyggande arbetet har förstärkts. Trots att regeringen inte är i färd med att genomföra de stora nedskärningar som den planerar under detta moment, ser det ändå ut som att fokus förskjuts från uppsökande ungdomsarbete till verkstadsverksamhet. Det är ytterst kortsiktigt, eftersom varje marginaliserad ungdom kostar samhället en miljon euro.

Regeringen är i färd med att skära 12,2 miljoner euro, det vill säga 33 procent, av anslagen för ett kompetensprogram för unga vuxna. Regeringen verkar inte satsa på att genomföra ungdomsgarantin och höja sysselsättningsnivån, utan ger tvärtom upp målsättningen att höja kompetensnivån för dem som bara har grundskola i bagaget. Finland har fortfarande 100 000 unga vuxna under 30 år som saknar examen på andra stadiet. Sysselsättningen kan höjas genom att alla garanteras åtminstone examen på andra stadiet, varvid var och en har möjlighet att upprätthålla och utveckla sin kompetens och allmänbildning oberoende av ålder, kön och förmögenhet.

## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd**

### **Avvikande mening 1**

På dessa grunder föreslår vi att statsbudgeten för 2017 budgetbaserat ökas med 3 000 000 euro under moment 29.91.51 för uppsökande ungdomsarbete och 20 000 000 euro under moment 29.20.33 för kompetensprogrammet för unga vuxna.

#### ***Studiestödet***

På sikt kommer studiestöden till följd av regeringens nedskärningar att minska med omkring 122 miljoner euro. Nivåerna för studiepenning på högskolenivå slås samman med nivåerna för studiepenning på andra stadiet så att studiepenningens maximibelopp är 250, 28 euro per månad.

De studiesociala förmånerna utgör en del av den sociala tryggheten och inte någon lön till studerande. De ska ge alla möjlighet att studera på heltid. Men för att alla ska ha möjlighet att studera på lika villkor bör det studiesociala stödsystemet vara i sin ordning och studiestödet vara bundet till index. Studiepenningen är redan nu mycket liten. Framför allt det allra lägsta stödet, som studerande på andra stadiet får, räcker inte till för den grundläggande försörjningen. När studiepenningen släpar efter den allmänna höjningen i kostnadsnivån måste de studerande allt mer utföra avlönat arbete vid sidan av studierna, och då drar studierna ut på tiden. Det här ligger inte i linje med regeringens planer på förkortade studietider.

På dessa grunder föreslår vi att statsbudgeten för 2017 budgetbaserat ökas med 46 900 000 euro under moment 29.70.55 för att slopa nedskärningen av studiepenningen.

#### ***Konst och kultur***

Den finländska välfärdspolitiken kan anses befinna sig i ett läge där det är nödvändigt med en översyn. Man har börjat söka nytt innehåll i konsten och kulturen. Konstens och kulturens betydelse för välmående har uppmärksamats. Det räcker inte med tryggad hälsa och försörjning för att människan ska må bra på ett djupare plan; hon behöver också konst och kontakt med den egna kreativiteten. Undersökningar visar att social delaktighet och kulturella sysselsättningar främjar hälsan och förlänger livet minst lika effektivt som aktiv motion, bantning, rökstopp eller låga kolesterolvärden.

Tillgången till kultur i form av till exempel teatrar, museer och orkestrar är av stor vikt. Regeringen föreslår att statsandelarna för dessa ska sänkas så mycket att det äventyrar den regionala tillgången till kultur och verksamhetsbetingelserna för kulturinrättningarna. Det kulturella fältet behöver samarbete, nya koncept och möjlighet att sysselsätta folk inom de kreativa branscherna.

På dessa grunder föreslår vi att statsbudgeten för 2017 budgetbaserat ökas med 2 387 000 euro under moment 29.80.31 för statsandelar till museer, teatrar och orkestrar.

#### ***Organisationernas betydelse för det civila samhället***

Världen över har man i anslutning till demokratin, de mänskliga rättigheterna, delaktigheten och välfärden börjat fästa uppmärksamhet vid läget i det civila samhället. Också i Europeiska unionen tillerkänns de icke-vinstsyftande medborgaraktörerna, serviceleverantörerna och frivilligarbetarna en viktig roll när det gäller att manifesteras medborgaraktiviteten.

## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd** **Avvikande mening 1**

Den civila aktiviteten kan främja delaktigheten, den sociala kohesionen på det lokala planet och dialogen mellan generationerna. På EU-nivå främjar verksamheten en hållbar utveckling, sysselsättningen, den sociala rättvisan, den ekonomiska tillväxten och miljöns kvalitet. Vi har också här i Finland känt oro över demokratins och det civila samhällets tillstånd i denna tid av stora förändringar. Ju större mångfalden i samhället är, desto bättre beredskap har samhället att klara av kriser.

På dessa grunder föreslår vi att statsbudgeten för 2017 budgetbaserat ökas med 1 700 000 euro under moment 29.80.50 för statsunderstöd till organisationer.

### ***Det fria bildningsarbetet och integrationen***

Över 15 procent, dvs. närmare 2 000, av folkhögskolornas årsstudenter är invandrare. Merparten av dem deltar i utbildning enligt integrationslagen, vilken finansieras genom statsandelen för fritt bildningsarbete. Folkhögskolorna kan dock inte ta ut studerandeavgift av dessa kursdeltagare, medan detta är möjligt när det gäller andra studenter inom det fria bildningsarbetet. Differensen mellan statsandelen och de faktiska kostnaderna har kunnat täckas genom understöd i form av studiesedlar, men också detta endast i ringa mån och bara vid vissa folkhögskolor.

När antalet asylsökande nu stiger till tidigare oanade nivåer måste kraftiga tilläggsanslag riktas till främjandet av integrationen.

På dessa grunder föreslår vi att statsbudgeten för 2017 budgetbaserat ökas med 1 000 000 euro under moment 29.30.30 för studiesedelsunderstöd till folkhögskolor.

### ***Avvikande mening***

Vi föreslår

att finansutskottet budgetbaserat

ökar moment 28.90.30 med 21 600 000 euro för att relationstalet mellan antalet pedagoger och antalet dagvårdsbarn som har fyllt tre år ska ändras till 1/7 och för att begränsningen av den subjektiva rätten till dagvård ska återtas,

ökar moment 29.10.30 med 30 000 000 euro för mindre grupper inom den grundläggande utbildningen och för bidrag till en högkvalitativ och jämlik grundläggande utbildning,

ökar moment 29.10.30 med 12 916 000 euro för den allmänbildande undervisningens driftskostnader,

ökar moment 29.10.31 med 3 477 000 euro för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete.

ökar moment 29.20.30 med 15 117 000 euro för yrkesutbildningens driftskostnader,

**Utlåtande KuUU 8/2016 rd**  
**Avvikande mening 1**

ökar moment 29.40.55 med 25 100 000 för finansiering av yrkeshögskolornas verksamhet,

ökar moment 29.40.55 med 2 000 000 euro för fler nybörjarplatser vid Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu i Nyslott,

ökar moment 29.40.55 med 6 700 000 euro för att utveckla fiberlaboratoriet vid Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu,

ökar moment 29.40.50 med 31 800 000 euro för finansiering av universitetens verksamhet,

ökar moment 29.40.01 med 10 000 000 euro för Finlands Akademis omkostnader,

ökar moment 29.91.51 med 3 000 000 euro för stöd till uppsökande ungdomsarbete,

ökar moment 29.20.33 med 20 000 000 euro för kompetensprogrammet för unga vuxna,

ökar moment 29.80.31 med 2 387 000 euro för statsandelar till museer, teatrar och orkestrar,

ökar moment 29.70.55 med 46 900 000 euro för att slopa nedskärningen av studiepenningen,

ökar moment 29.80.50 med 1 700 000 euro för statsunderstöd till organisationer,

ökar moment 29.10.20 med 1 000 000 euro för studiesedelsunderstöd till folkhögskolor,

ökar moment 29.90.52 med 174 000 euro till idrottsutbildningscenter,

ökar kommunernas finansieringsandel med 190 miljoner euro och att finansutskottet i övrigt beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 21.10.2016

Jukka Gustafsson sd  
Eeva-Johanna Eloranta sd  
Ilkka Kantola sd

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd Avvikande mening 2

### AVVIKANDE MENING 2

#### Motivering

##### *Allmänt*

I sin budgetproposition för 2017 fortsätter regeringen motarbeta utbildningsmålen trots löften i motsatt riktning. Nedskärningarna ha redan orsakat ofantliga skador för den utbildningsmässiga jämlikheten och för utbildningens kvalitet och nåbarhet. Det mest förödande draget i regeringens nedskärningar inom utbildningen är att de är så slumpmässiga — de vilar inte på någon utbildningspolitisk helhetssyn och inte heller på någon konsekvensbedömning värd namnet.

Som det i flera sammanhang har konstaterats behöver Finland en utbildnings- och forskningsstrategi som identifierar relevanta orsakssammanhang. Strategin bör täcka alla utbildningsnivåer från småbarnspedagogiken till högskoleutbildningen och ha klara mål och medel för att trygga kvaliteten och rätten till jämlik utbildning. Den måste också ta hänsyn till utbildningens och forskningens betydelse för den ekonomiska utvecklingen och därigenom för hela samhällets välfärd.

Vänsterförbundets riksdagsgrupp har föreslagit att nedskärningarna inom utbildningsväsendet återtas. Nästa års nedskärningar inom yrkesutbildningen i kombination med den tidigare skrotningen av ungdomsgarantin leder till att fler hoppar av skolan och marginaliseras. Nedskärningarna inom studiestödet underminerar den lika rätten till utbildning. De nya nedskärningar i högskoleutbildningen som gjorts i namn av konkurrenskraftsavtalet försämrar kvaliteten ytterligare.

Sammantaget för regeringen en kortsynt politik som hämmar den framtida sysselsättningen och ekonomiska tillväxten.

##### *Grundläggande yrkesutbildning*

Anslaget för grundläggande yrkesutbildning drabbas av sparbetning på 190 miljoner euro från och med 2017. Besparingen genomförs så att det maximala antalet studerande som används som grund för finansieringen är 12,44 procent lägre än det maximala antalet studerande enligt tillståndet att ordna utbildning.

Utbildningsanordnarna har vädjat till regeringen om att reformen av yrkesutbildningen som planeras bli genomförd 2018 ska genomföras först så man ser var besparingarna kan fås. Men regeringen vill låta sparivern styra.

Eftersom detta sätt att skära ner ger möjlighet för enskilda anordnare att överväga hur besparingarna bäst kan genomföras, kommer utbildningsanordnarna huvudsakligen att minska antalet studerande, reducera personalen eller skära i priset per enhet. I vilket fall som helst försvagas ställningen för både studerande och personal.

Färre nybörjarplatser leder till att de unga som klarat sig sämst i grundskolan inte ens kommer in. Det leder till att ungdomar blir utslagna efter grundskolan. Att gallra i arbetsställen inverkar ock-

## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd** **Avvikande mening 2**

så på tillgången till utbildning. Enligt regionförvaltningsverket är de ungas väg till en yrkesläroanstalt längre än till gymnasiet. Värst är situationen i östra och norra Finland.

De sänkta priserna per enhet betyder mindre pengar per studerande, och det leder till att personalen minskar. Av det följer åtminstone två saker: grupperna blir större och de studerande får mindre närundervisning. De alltför stora grupperna försvagar inläringen särskilt i studier som innefattar skapande arbete.

Minskad närundervisning leder till att arbetet i grupp minskar. Regeringen har som mål att utbildningen ska fokusera på individen. Att ingå i en grupp stöder likväl studierna särskilt i fråga om unga studerande. Det är särskilt viktigt inom utbildningen och integreringen av invandrare. Grupparbete bidrar också i hög grad till att utveckla de sociala färdigheterna.

Enligt senaste statistik från Statistikcentralen (läsåret 2013/14) avbröt 7,6 procent av de studerande yrkesutbildningen. Antalet skolavhoppare kan väntas öka när undervisningens kvalitet och kvantitet försvagas.

### ***Studiestödet***

Nedskärningarna inom studiestödet underminerar den lika rätten till högskoleutbildning. Att skära ner studiepenningen med över en fjärdedel samtidigt som stödtiden förkortas med tio månader (64->54) är ur de studerandes synvinkel fullständigt oskäligt.

De studerande är redan i dag den befolkningsgrupp som har de lägsta inkomsterna, så nedskärningen innebär ett enormt avbräck för deras uppehälle. Det är inte lockande att ta lån i ett läge där det är osäkert om man får jobb efter studierna och där den framtida räntan på banklån är oviss. Undersökningar visar att viljan att ta lån är kopplad till den studerandes socioekonomiska bakgrund. Det innebär ytterligare ökad ojämlikhet inom högskoleutbildningen.

En huvudsakligen god lösning är att studerande ska omfattas av allmänt bostadsbidrag. Trots att det också är förknippat med vissa problem är det ändå bättre för studerandena med de lägsta inkomsterna än det nuvarande bostadstillägget. Det styr stödet till dem som behöver det mest, gäller året om och motsvarar bättre de faktiska hyreskostnaderna. Men inom ramen för reformen bör bostadsbidraget ändå göras personligt.

Det bör också noteras att situationen försvagas för studerande med familj om det inte i samband med överföringen föreskrivs om vårdnadshavarförhöjning i studiepenningen.

### ***Högskoleutbildningen***

Trots sina löften är regeringen 2017 i färd med att skära ytterligare från universiteten och yrkes-högskolorna när de fördelar som konkurrenskraftsavtalet tillför skärs bort. De nya nedskärningarna motiveras med att konkurrenskraftsavtalet sänker universitetens och yrkeshögskolornas personalkostnader och att det på så sätt minskar behovet av statlig finansiering. Men i avtalet riktas finansieringsansvaret ändå till arbetsgivarna inom den offentliga sektorn. Universiteten och yr-



## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd** **Avvikande mening 2**

keshögskolorna är inte arbetsgivare inom den offentliga sektorn enligt principerna i konkurrenskraftsavtalet.

Att dra av effekterna av konkurrenskraftsavtalet från universitetens budgetfinansierade verksamhet är således ingenting annat en ytterligare en nedskärning från universiteten. Redan de tidigare nedskärningarna har fått direkta konsekvenser för universitetens verksamhet exempelvis i form av uppsägning av undervisningspersonal och annan personal, reducerat kursutbud och brist på studiehandledning. Det försvagar kvaliteten på undervisning och forskning, fördröjer studier och ökar belastningen på de anställda.

Den rekapitalisering som regeringen föreslår är inget sätt att kompensera för redan genomförda och nu aktualiserade nedskärningar i universitetens budgetfinansiering. Genom rekapitalisering eftersträvas långsiktig avkastning som inte inverkar på universitetens aktuella svaga situation. Dessutom borde rekapitaliseringssummorna uppgå till miljardbelopp för att nedskärningarna ens delvis ska kunna kompenseras. Att binda rekapitaliseringen vid strukturell utveckling kan också innebära ett nytt sätt att stärka den politiska styrningen av forskningen.

### ***Kultur***

I ett litet land som Finland är statligt stöd av nöden för att möjliggöra en vital och mångsidig konst och kultur som täcker hela landet. Utan statligt stöd vore det omöjligt för många museer, teatrar och orkestrar att fungera.

Under senaste regeringsperiod gjordes redan betydande nedskärningar i statsandelarna för kulturen och nya nedskärningar kan inte längre göras utan att funktionerna naggas i kanten kännbart. Som en följd av de nedskärningar som görs med konkurrenskraftsavtalet som förevändning håller kulturen på att bli verkligt illa trängd, och att utveckla området mitt i de pågående nedskärningarna är allt annat än enkelt.

Kulturbranschen är en arbetskraftsintensiv bransch och en regionalt betydande arbetsgivare. Nedskärningarna slår oundvikligen till mot personalstyrkan. I ett utvecklat samhälle ingår det att ha ett heltäckande, mångsidigt och högkvalitativt konst- och kulturliv i hela landet, med teatrar, museer och orkestrar. Denna nationella källa till stolthet bör främjas och inte medvetet utarmas.

### ***Avvikande mening***

Jag föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 21.10.2016

Li Andersson vänst

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd Avvikande mening 3

### AVVIKANDE MENING 3

#### Motivering

##### *Allmänt*

Skolan i Finland är än så länge bland de bästa i världen och därför ska vi satsa på den och inte nedmontera den som följderna blir om regeringens nedskärningsplaner verkställs. En avgiftsfri skola är den bästa garantin för ett jämlikt och jämställt Finland, den är identitetsskapande och kulturbärande. En bred allmänbildning, mångsidiga språkkunskaper och sociala färdigheter är viktiga för medborgarnas och landets framgång.

De aviserade nedskärningarna inom utbildningssektorn utgör ett reellt hot mot undervisningens och forskningens kvalitet vilket allvarligt äventyrar landets konkurrenskraft och möjligheter till tillväxt och välbehövligt uppsving inom ekonomin och sysselsättningen i vårt land. Det är livsviktigt för landets välfärd på såväl kort som lång sikt att vi satsar på det mänskliga kapitalet.

Före valet lovades att det inte ska sparas på utbildningen. Regeringens planer visar att dessa löften helt saknade täckning. När de övriga samhällssektorerna går på sparlåga på grund av det rådande ekonomiska läget är det ytterst kortsynt att ytterligare hota den sektor som utgör vårt trumfkort – det vill säga den högklassiga och väl utbyggda utbildningen. Vi måste satsa på kunskap och utbildning för att klara oss i den globala ekonomin, med målsättningen att bli en av världens ledande kunskapsnationer. De planerade nedskärningarna inom utbildningen motsvarar inte de målsättningar som regeringen själv satt upp.

Det finns också skäl att konstatera att spetsprojekten inom utbildningssektorn inte kompenserar de massiva nedskärningar som regeringen samtidigt föreslår.

##### *Folktinget*

Svenska Finlands folkting är ett samarbetsorgan för den svenskspråkiga befolkningen i Finland och fungerar över de politiska gränserna. Alla riksdagspartier med svensk verksamhet deltar i arbetet. Verksamheten styrs av lagen om Svenska Finlands folkting och medel beviljas bland annat genom statsbudgeten. Folktingets uppgift är att stödja och stärka det svenska språkets ställning och kulturen på svenska samt att bevaka och främja den svenskspråkiga befolkningens rättigheter. De aktuella reformerna av kommun- och servicestrukturen, social- och hälsovården etc. har märkbart ökat Folktingets arbetsuppgifter. Åren 2014 och 2015 fick Folktinget 675 000 euro i statliga anslag. År 2016 fick organisationen endast 575 000 euro i anslag. Med tanke på de viktiga, lagstadgade uppgifter som Folktinget utför, är det nödvändigt att statsanslaget höjs år 2017.

##### *Allmänbildande utbildning*

I regeringsprogrammet för Sipiläs regering sägs bland annat att sätten att lära sig och lärandemiljöerna inom den grundläggande utbildningen ska moderniseras så att de kan svara på kommande utmaningar. Dessutom betonas den framtida kompetensbasen. Målet för projektet är att förbättra

## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd**

### **Avvikande mening 3**

inlärningsresultaten och minska skillnaderna i inlärningsresultat. Satsningar ska göras på skoltrivsel, och barnens och de ungas psykiska och fysiska välmående ska förbättras. Vidare säger regeringsprogrammet att "också skolan och förskoleverksamhet ska vidareutvecklas för att stödja barnets välbefinnande".

För att alla barn ska garanteras en jämlik skolgång vill vi höja statsandelarna och statsunderstöden för den allmänbildande utbildningens driftskostnader. Vi vill satsa mer på att förbättra kvaliteten på den grundläggande utbildningen och på så sätt satsa på barnens välbefinnande och färdigheter.

#### ***Utbildningen på andra stadiet***

Enligt regeringsprogrammet ska utbildningen på andra stadiet reformeras. Det är klart att andra stadiet kräver en översyn. Det går att gallra ut onödiga överlappningar, lokalanvändningen kan bli effektivare och onödiga strukturer kan rivas. Allt detta förband sig Svenska riksdagsgruppen till redan under förra valperioden. Däremot är det fullständigt oklart hur regeringen tänker driva igenom denna reform. Nedskärningarna träder i kraft redan 2017, men den styrande lagstiftningen först ett år senare. Det ser därför ut som om regeringen enbart fokuserar på ohejdade nedskärningar – kumulativt, dvs. under hela valperioden, hela 764 miljoner euro – i stället för att omsorgsfullt och systematiskt bereda den så nödvändiga översynen av andra stadiet. Det är osäkert hur regeringen i praktiken tänker säkerställa den regionala tillgången till yrkesutbildning. Situationen för de små och sårbara svenskspråkiga yrkesutbildningsenheterna är ytterst oroväckande.

För att vi också i framtiden ska kunna utbilda yrkeskunnigt folk mångsidigt och för att säkerställa den regionala tillgången måste det ses till att anslagen för yrkesutbildningens omkostnader höjs.

#### ***Fritt bildningsarbete***

Fritt bildningsarbete är en viktig del av ett livslångt lärande. Finland har 340 läroanstalter som erbjuder fri bildning och var femte finländare deltar årligen i verksamhet ordnad av fritt bildningsarbete runtom i Finland.

Fritt bildningsarbete är öppet för alla, fördelaktigt och lätt att närma sig. Det har haft en särskilt viktig roll i integrationen av invandrare. Genom fritt bildningsarbete har invandrare haft möjlighet att lära sig Finlands nationalspråk.

Ett av Finlands starkaste trumfkort är en lättillgänglig utbildning av hög kvalitet, och vi anser att regeringen bedriver en kortsiktig sparpolitik genom att skära i finansieringen för det fria bildningsarbetet. Regeringen har uppställt ambitiösa mål för att höja sysselsättningen och konkurrenskraften. Att spara in på utbildning och kunskapsutveckling står i strid med dessa mål.

#### ***Finlands Akademi***

Finlands Akademi finansierar framstående forskning i Finland, verkar som sakkunnig inom vetenskap och forskningspolitik och stärker ställningen för vetenskap och forskning. Finlands Akademi bidrar till att den finländska forskningen får stärkt förmåga att förnyas och verkar för att

## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd** **Avvikande mening 3**

göra forskningen mer mångsidig och internationell. Verksamheten är av stor betydelse och Finland måste värna om denna framgångsfaktor när det gäller högskoleutbildningen i landet.

Före föregående riksdagsval gavs löften om att det inte ska skäras i utbildning. Detta löfte visade sig senare vara falskt. Det är ovanligt kortsiktigt att genomföra ytterligare besparingar på en sektor som har sagts vara Finlands framgångsfaktor. Finlands Akademi spelar en viktig roll i den högkvalitativa och övergripande utbildning som regeringen påstår sig värna om. Finland måste satsa på kunskap, utbildning och forskning för att landet ska klara sig i den globala ekonomin.

Att skära i anslagen för Finlands Akademi står i strid med regeringens mål och därför föreslår jag att anslagen för Finlands Akademi ökas.

### ***Högskoleutbildningen***

Hög kompetens, utbildning och bildning har under hela självständigheten utgjort grunden för Finlands framgångar. Utbildningen är tveklöst också en avgörande nyckel till morgondagens framgångar. Vi måste satsa på kunskaper och utbildning för att inte tappa konkurrenskraft och för att klara oss internationellt. Finland bör ligga i framkant när det gäller kompetens, utbildning och forskning. Högklassig och kostnadsfri utbildning är den främsta förutsättningen för att alla medborgare oberoende av bakgrund får jämlika möjligheter till ett framgångsrikt liv.

Därför är det ofattbart att universitetsanslagen direkt skärs ned med 50 miljoner euro per år och dessutom slopas den s.k. apotekskompensationen, vars effekt är 30 miljoner euro. Yrkeshögskolorna blir av med 25 miljoner euro per år. Regeringen tänker frysa universitetsindexet och yrkeshögskoleindexet fram till 2019.

Är det verkligen så här regeringen tänker få den finländska ekonomin på fötter? Vi borde i stället göra helt tvärtom. Finland är ett av världens mest utbildade länder, men i fråga om den vetenskapliga nivån ligger vi redan nu efter nästan alla OECD-länder. I stället för nedskärningar behöver vi djärva satsningar på högskoleundervisningen och forskningen. Den strategin hjälpte oss övervinna depressionen på 1990-talet.

Sammantaget sett innebär den föreslagna ändringen i synnerhet för Helsingfors universitet betydande finansiella konsekvenser som ställer universitetet i en ojämlig position jämfört med andra universitet. Finland behöver internationellt konkurrenskraftiga och högt värderade universitet. Helsingfors universitet är för närvarande Finlands mest framgångsrika universitet och finns som enda i Finland bland världens 100 främsta universitet. Regeringens sparåtgärder försvagar Helsingfors universitets omvärldsvillkor betydligt.

Vi kan inte godkänna de föreslagna nedskärningarna av medlen för universitet och yrkeshögskolor.

### ***Studiepenning, bostadstillägg och studielån***

Studiestödet är grundtryggheten för studerande. Så stora nedskärningar sätts inte in mot den grundläggande försörjningen för någon annan befolkningsgrupp. Det vittnar om att regeringen

## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd**

### **Avvikande mening 3**

nonchalerar studerande och utbildning. De studerandes jobb är att studera. Också de måste kunna leva utan tvång att ta lån, och därför är regeringens planer på att skära i studiestödet oskäligen.

Att försvaga studiestödet och göra det lånebetonat minskar jämlikheten inom utbildningen. I ett läge där den akademiska arbetslösheten ökar vill regeringen öka oron och rädslan för att fastna i skuldsättning bland de studerande som söker sig till en osäker arbetsmarknad. Det skapar ingen framtidstro och kan i värsta fall radera framtidstron. Nedskärningarna i studiestödet måste återtå.

Att i detta sammanhang hålla fast vid inkomstgränser är paradoxalt eftersom det leder till att möjligheterna begränsas för de studerande att jobba vid sidan av studierna. Inkomstgränserna för studiestödet medför dessutom huvudbry för många studerande som tvingas återbetala stödmånader eller avbryta jobbet. Arbetserfarenhet under studietiden är en viktig första kontakt med arbetslivet och inom många branscher ett villkor för att få jobb. Därför vill vi höja de studerandes egna inkomstgränser med 50 procent.

Att återta nedskärningarna i studiestödet skulle också innebära att det inte skulle bli mer lånebetonat. I så fall minskar behovet av statsborgen vilket innebär besparingar.

#### ***Det uppsökande ungdomsarbetet och ungdomsverkstäderna***

Regeringens mål att utveckla ungdomsgarantin så att den stöder de ungas livsbalans, studieval och sysselsättning är i och för sig angeläget. Det är ett gemensamt ansvar att jobba för att de unga får bästa möjliga start i livet och att samhället aktivt stöder de som är i behov av särskilt stöd. Det krävs resurser för att nå detta mål. Om vi inte satsar på att förebygga utslagning blir kostnaderna i det långa loppet högre. Utöver att det är en ekonomisk förlustaffär är det givetvis också en personlig tragedi när en ung människa slås ut. Under år 2016 avser regeringen att det uppsökande ungdomsarbetet ska finnas i samtliga kommuner i landet. År 2016 fanns uppsökande ungdomsarbete i 97 procent av kommunerna. Målsättningen om heltäckande uppsökande ungdomsarbete är central ur ett jämlikhetsperspektiv och regionalt rättviseperspektiv. Trots att regeringen avser göra verksamheten heltäckande är man inte beredd att efterleva detta genom tryggande av tillräckliga resurser. Istället har man skurit ordentligt i verkstadsverksamhetens och den uppsökande ungdomsverksamhetens anslag. Det har allvarliga följder.

Det är i och för sig anmärkningsvärt att en undersökning gjord av arbets- och näringsministeriet visar att åtgärderna inom ungdomsgarantin inte har fungerat bra till alla delar. Regeringen borde dock utveckla och förbättra ungdomsgarantin i stället för att försvaga förutsättningarna för den.

Ungdomstjänsterna i kommunerna borde nu utvecklas så att de alla blir tillgängliga på ett och samma ställe och så att tröskeln att anlita dem blir så låg som möjligt. I dag är tjänsterna mycket spridda. När man granskar de ungas livssituation måste man ta hänsyn till situationen i stort och alla dess aspekter. Men att utveckla verksamheten och göra den rikstäckande kräver tillräckliga resurser.

**Utlåtande KuUU 8/2016 rd**  
**Avvikande mening 3**

***Småbarnspedagogik***

Finland ligger under genomsnittet i OECD-länderna i fråga om barnens deltagande i dagvård och förskola. I många andra länder anses den småbarnspedagogiska verksamheten vara ytterst viktig för barnens utveckling. I Finland har vi däremot en benägenhet att se dagvården enbart som en förvaringsplats som tillåter föräldrarna att förvärvsarbeta. Det är dock ingen anledning att, inom de funktioner som samhället erbjuder, låta barnets rätt till en god uppväxt, uppfostran och utbildning utsättas för försvagningar av statsekonomiska skäl.

Regeringens beslut att inte genomföra höjningarna av avgifterna för småbarnspedagogik är ett steg i rätt riktning, men vi behöver ytterligare åtgärder för att trygga barnens deltagande i småbarnspedagogik av hög kvalitet. Att bara cirka 75 procent av barnen över tre år i Finland deltar i småbarnspedagogik är ett stort missförhållande. Nivån är skönjbart lägre än i de övriga nordiska länderna. Därför måste vi absolut se över småbarnspedagogiken i Finland.

Den subjektiva rätten till dagvård är en fråga om barnens rätt till högkvalitativ småbarnspedagogik. Familjeförhållandena varierar och där är samhällets möjligheter till åtgärder begränsade, medan samhällets styrmekanism för att ge barnen bästa möjliga start i livet finns inom uppfostran och utbildning. Alla undersökningar visar att en högklassig småbarnspedagogik har en mycket gynnsam och långvarig verkan på barnets utveckling. Effekterna sträcker sig ända in i tonåren.

Varje barn över tre år borde som vi ser det ha rätt till fyra timmar avgiftsfri småbarnspedagogik per dag. Det skulle innebära sänkta dagvårdsavgifter vilket i sin tur motverkar marginaleffekter.

***Avvikande mening***

Jag föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 21.10.2016

Mikaela Nylander sv

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd Avvikande mening 4

### AVVIKANDE MENING 4

#### Motivering

##### *Allmänt*

I budgetpropositionen för 2017 ingår avsevärda nedskärningar inom utbildningen, forskningen och kulturen. Vi föreslår att nedskärningarna i utbildning återtogs. Regeringens utbildningspolitik är inkonsekvent och försvagar bildningen. Regeringen efterlyser reformer och effektivisering av funktioner och hoppas att den finländska utbildningen också i morgon ska hålla internationell toppnivå. De orimligt stora nedskärningarna och tågordningen i proceduren slår direkt mot utbildningssystemets och bildningens kärna, det vill säga undervisningen, forskningen, innovationerna och internationaliseringen. Regeringens nedskärningar i utbildning är kortsiktiga och den dyraste skuld vi kan ta.

##### *Yrkesutbildning*

Att erbjuda barnen lika möjligheter till utbildning är att effektivt förebygga utslagning och göra en lönsam investering.

Det räcker inte med grundläggande utbildning för att klara sig i Finland. En god utbildning på andra stadiet ger färdigheter för fortsatta studier och, på yrkesutbildningssidan, kompetens för arbetslivet och ett yrke. Att skära ned på yrkesutbildningen är alltså detsamma som att skära av de ungas väg till en god framtid. Redan i dag avbryter många yrkesutbildningen, och många, i regel minderåriga, tvingas flytta till annan ort för att studera. Anpassningen kommer att märkas i form av inskränkningar i utbildningsutbudet, minskad undervisning och personalnedskärningar.

Vi behöver utveckla yrkesutbildningen, men det låter sig inte göras om man prioriterar nedskärningar. Utöver tillräckliga basala resurser bör läroanstalterna ha möjlighet att planera yrkesutbildningens framtid. Det kräver resurser bland annat för fortbildning för lärare i synnerhet för att öka expertisen i fråga om framtidens arbetsliv och för att integrera digitaliseringen i yrkesutbildningen. I synnerhet studerande på denna studienivå kommer ofta till branscher där utvecklingen i anslutning till digitaliseringen intar en nyckelroll, trots att resurserna inom andra stadiet för att främja digitaliseringen nu är obefintliga. Också en ökning av fostran i globala frågor är väsentligt både ur skolgemenskapernas och arbetslivets synvinkel.

De ungdomar som fått studieplats tack vare ungdomsgarantin behöver särskilt stöd och resurslärare, men regeringen arbetar i motsatt riktning. Regeringens nedskärning äventyrar möjligheterna till utbildningsplatser för upp till 18 000 ungdomar. Samtidigt har ungdomsgarantin begravts när finansieringen av ungdomsarbetet minskar och nedskärningarna i utbildningen fortgår. Nedskärningarna leder till fler skolavhoppare vilket i kombination med den höga ungdomsarbetslösheten försätter ungdomarna i ett trängt läge. En OECD-undersökning visar att av unga män i Finland blir var femte i dag utan utbildning och jobb. Mängden utslagna ungdomar är större än för tio år sedan. Vi har inte råd att skära i utbildningen och öka mängden utslagna ungdomar.

## Utlåtande KuUU 8/2016 rd Avvikande mening 4

### *Småbarnspedagogik*

Regeringen slopar barnens subjektiva rätt till småbarnspedagogisk verksamhet. I fortsättningen hänger barnens rätt till småbarnspedagogisk verksamhet på föräldrarnas livssituation. Om en förälder till exempel är hemma på grund av arbetslöshet eller sköter en baby, får barnet småbarnspedagogik endast 20 timmar per vecka. Dessutom försvagar regeringen småbarnspedagogikens vårdardimensionering för barn över tre år. Vårdarna får allt mindre tid att ge varje enskilt barn. De får klart mindre tid för att möta barnet och för att ta hänsyn till de individuella behoven.

Internationella studier visar att småbarnspedagogisk verksamhet är det mest framgångsrika och kostnadseffektiva sättet att säkerställa barnens välfärd och utveckling. Enligt beräkningar gjorda av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD ger en insats på en euro i högklassig småbarnspedagogik en samhällelig avkastning på sju euro. De investerade medlen återförs på flera sätt: barnet klarar sig bättre i livet och mammans sysselsättningsmöjligheter och karriärutveckling förbättras.

I den småbarnspedagogiska verksamheten får barnet de färdigheter som behövs i den grundläggande utbildningen. Eventuella problem kan åtgärdas på ett tidigt stadium och barnet kan få stöd när det gäller den språkliga utvecklingen och de sociala färdigheterna. När rätten till dagvård beskär och antalet vårdare reduceras äventyras allt detta. Behovet av småbarnspedagogisk verksamhet kan vara särskilt stort just i familjer där det förekommer arbetslöshet. En del av barnen skulle redan på småbarnsstadiet behöva särskilt stöd för att få en god grund inför skolgången. Regeringen förstärker genom dessa beslut en negativ, generationsöverskridande spiral. Marginaliseringen kan börja redan i barndomen. Regeringen bygger genom sina åtgärder upp ett klassamhälle för barnen.

### *Grundskolan*

Regeringen skär i grundskolornas kvalitet. Den grundläggande utbildningen är en hörnsten för landets kunnande och varje människas kommande studier och sysselsättning. Grundskolan ska ge alla barn och unga bildning, fostran, färdigheter och iver att lära sig saker och ting samt beredskap att studera vidare. För att klara av detta måste lärarna ha tid för varje barn och ung person.

Regeringen föreslår att anslagen för minskning av gruppstorlekarna ska slopas, dvs. en minskning med 30 miljoner euro, och att kvalitetsanslagen för den allmänbildande utbildningen ska sänkas med 15 miljoner euro. Det innebär en direkt reduktion av den tid lärarna kan ge eleverna. En liten grupp är av avgörande betydelse när de elever som behöver mera stöd ska inkluderas i den grundläggande utbildningen på ett lyckat sätt. De aktuella nedskärningarna ökar ojämlikheten mellan eleverna. Den modernisering av inlärningsmetoderna och inlärningsmiljön som avses i regeringsprogrammet är inte heller möjlig i alltför stora undervisningsgrupper.

### *Studerande*

Regeringen genomför en studiestödsreform som skär bort en fjärdedel av studiepenningen. Översynen av studiestödssystemet genom inbesparingar kommer att förlänga studietiderna och ytterligare sänka antalet studerande som utnyttjar studiepenningen. De studerande får allt sämre möj-



## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd**

### **Avvikande mening 4**

ligheter att fokusera på studierna när de i ökande grad måste försöka hitta extrainkomster genom att arbeta. De studerandes låga inkomster är redan i dag den faktor som bromsar upp studierna mest. Det är oskäligt.

Ett lånedominerat studiestöd passar inte i dagens värld, där arbetslivet är instabilt och splittrat och inte garanterar fast jobb efter studierna. Att utsätta den befolkningsgrupp som redan har de lägsta inkomsterna för nedskärningar är en kortsynt politik. Studiestödsreformen kommer att försvaga jämlikheten i fråga om utbildning: kommer unga från fattigare familjer längre att våga söka sig till högskolor, om de måste försörja sig genom lån? Oviljan att ta lån korrelerar starkt med den studerandes socioekonomiska status. Att dra in på antalet månader som berättigar till studiestöd, såväl per examen som totalt sett, äventyrar möjligheterna att slutföra studierna. Nedskärningen kommer framför allt att påverka de studerande som endast kan studera på deltid, har familj eller lider av olika studiesvårigheter.

Utöver denna reform tänker regeringen slopa indexbindningen av studiestödet. Studiestödet kommer därefter att vara den enda grundläggande förmån som inte på något sätt följer den allmänna kostnadsutvecklingen. Utöver dessa stora nedskärningar tänker regeringen gnaga lite på de studerandes utkomst varje år. Det är oskäligt.

### ***Högskoleutbildningen***

En högklassig högskoleutbildning är av avgörande vikt för Finlands framgång och tillväxt. Vi klarar oss inte i den globala konkurrensen utan stöd av hög kompetens. Nedskärningarna inom högskolesektorn är illavarslande. Utöver de massiva direkta nedskärningarna fryser man universitets- och yrkeshögskoleindexen. Allt detta utgör en enorm nedskärning i landets högsta utbildning. Högskolorna har till följd av tidigare nedskärningar redan effektiviserat sin verksamhet och gallrat i lokal- och förvaltningsutgifterna. Dessa nedskärningar drabbar direkt högskolornas kärnverksamhet: undervisning och forskning. Det har redan iakttagits i form av långsammare studier när de som inleder sina studier inte får studiehandledning och utexamineringen fördröjs för att kurser som krävs för examen ordnas sällan.

### ***Besparingar som motiveras med konkurrenskraftsavtalet***

De nedskärningar som beror på konkurrenskraftsavtalet suger ytterligare must ur yrkesskolor, universitet, fritt bildningsarbete och kulturinstitutioner. Nedskärningarna till följd av konkurrenskraftsavtalet skär bort sammanlagt 6,9 miljoner euro av yrkeshögskolorna och sammanlagt 13,9 miljoner euro av universiteten. Ett medelstort universitet beskärs således med uppskattningsvis 1,1 miljoner euro. Hela utbildningssektorn har redan tidigare bantats ner med upp till 700 miljoner vilket innebär att de nya nedskärningarna till följd av konkurrenskraftsavtalet inverkar betydligt på aktörernas verksamhet. Dessutom får teatrar, orkestrar och museer avstå från 583 000 euro.

I konkurrenskraftsavtalet avtalades att de besparingar som kommer av längre arbetstider och nedskurna semesterpenningar används för att sänka arbetsgivaravgifterna. Men i avtalet ingick också att bara den offentliga sektorn tvingas kompensera för nyttan av sänkta arbetsgivaravgifter genom ytterligare nedskärningar. Nedskärningarna på grund av konkurrenskraftsavtalet kom som

## **Utlåtande KuUU 8/2016 rd**

### **Avvikande mening 4**

en överraskning för instituten och läroanstalterna eftersom de nedskärningarna endast skulle drabba den offentliga sektorn, medan instituten och läroanstalterna inte är offentliga aktörer. Finansministeriet har tolkat det så att instituten och läroanstalterna hör till den offentliga sektorn på samma sätt som exempelvis kommunerna och kyrkan. Samma logik har tillämpats på kulturinstitutionerna.

#### ***Fritt bildningsarbete***

Regeringens nedskärning i driftskostnaderna för läroanstalterna inom fritt bildningsarbete innebär att utbudet på undervisning i medborgarinstitut, folkhögskolor, studiecentraler och andra läroanstalter för vuxenstudier inskränks märkbart. Det är en ytterst oroväckande utveckling när behovet av fritt bildningsarbete samtidigt är större än någonsin. I de övriga nordiska länderna har man under de senaste åren tvärtom satsat på fritt bildningsarbete. Inom fritt bildningsarbete studerar årligen över 50 000 personer med invandrabakgrund. Det fria bildningsarbetet har färdiga flexibla strukturer som effektivt bidrar till integrationen när mängden invandrare ökar.

Nu hotar regeringens nedskärning i fritt bildningsarbete väsentligt försvaga möjligheten till framgångsrik integration. Samtidigt tvingas läroanstalterna minska sitt övriga utbud av utbildning: de kommunala medborgarinstitutens hobbykurser som ökar kommunbornas välbefinnande, stöd för aktivt medborgarskap och organisationsverksamhet som erbjuds av organisationernas studiecentraler, språkundervisning och idrottsutbildningscentrens utbildningar som stöder sunda levnadsvanor.

De besparingar i anslutning till den strukturpolitiska reformen som görs i fritt bildningsarbete är oskäligen jämfört med andra utbildningssektorer. Sedan 2011 har nedskärningarna uppgått till 18 procent. Fritt bildningsarbete har på så sätt redan medverkat till de strukturpolitiska besparingarna, särskilt när statsstödet på denna grund minskar med ytterligare 8,5 miljoner euro nästa år. Statsandelarna för fritt bildningsarbete utgör bara 57 procent; nästan hälften av verksamheten finansieras således på annat sätt.

#### ***Kultur- och fritidstjänster***

Regeringen skär i statsandelarna för kulturen. Liten går fram över hela kulturfältet från teatrar till museer. Det är en direkt försvagning av kulturutbudet på olika håll i landet. I fortsättningen behöver kommunerna dessutom inte följa lagstiftningen inom kultursektorn. I en tid där den kommunala ekonomin är trängd leder detta ofrånkomligen till ytterligare inbesparingar inom kulturväsendet. Ett brett utbud av fritids- och kulturtjänster stärker välfärden och den mentala hälsan, skapar en vi-anda och förebygger problem. Genom att spara in på kulturen och idrotten utarmar vi det finländska samhället och bäddar för en dyrare räkning senare.

#### ***Avvikande mening***

Jag föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

**Utlåtande KuUU 8/2016 rd**  
**Avvikande mening 4**

Helsingfors 21.10.2016

Jani Toivola gröna